

DE AVONDBODE.

ABONNEMENT

AAN HET BUREAU VAN HET BLAD,
Warmeoesstraat, N°. 206.

Alle Boekhandelaars en Postkantoren van het Rijk.

Brieven, Gelden, enz., moeten franco
worden ingezonden.

ALGEMEEN NIEUWSBLAD

PRUZEN

VOOR 3 MAANDEN,

te Amsterdam.....
en Buitensland franco.....

Advertentien.

ZEVEN REGELS of minder..... f1.75.
Elken regel meer..... 25.
REGEL voor elke advertentie en herhaling.... 35.

voor Staatkunde, Handel, Nijverheid, Landbouw, Kunsten en
Wetenschappen.

AANMERKING

NOPEN

ENGELAND'S BLOEI VAN 1793—1816.

den *Avondbode* van 25 Sept., 4de bladzijde, vindt men een zeer
grijs artikel nopens den vooruitgang en bloei der Engelse financiën,
1793—1816. Het door Engelse Staatsmannen ontworpen en, gedu-
dit gedenkwaardig tijdvak, verwezenlijkt stelsel, uit een wetenschap-
oogpunt reeds gewigtig, omdat zijne daarstelling en volhouding alle
ere theorieën logenstrakt, verkreeg een nog veel hooger belang daar-
dat schier al de Staten van het vasteland hetzelfde naderhand ge-
hebben, waaruit trapsgewijze de vermeerdering der Staatsschuld en
belastingen, niet één woord, de kunstmatige, om niet te zeggen
elijke, financiële gesteldheid ontstaan is, waarin zoo vele landen van
na zich tegenwoordig bevinden. Daarom moet elke bijdrage tot een
re kennis van dit in gevolgen zoo vruchtbare stelsel ons welkom, maar
een beschuiden aanmerking tegen zoodanig een bijdrage niet minder
doel zijn.

cijfers, in het bedoelde artikel opgegeven, stemmen niet geheel overeen
die, welke men bij andere schrijvers en in officiële opgaven vindt;
ver zij echter hier niet gestreden: — de sommen zijn zoo kolossaal,
enige miljoenen meer of minder weinig ter zake doen. Over het
rit: *Engeland's bloei van 1793—1816* zullen wij daarentegen in
woorden handelen, voor zooverre, namelijk, die bloei niet zijn finan-
stelsel in verband zal worden gebracht.

de opgaven in het onderhavige stuk blijkt, dat de uitvoeren van
land, gedurende het gemelde tijdperk, een excédent boven de waarde
voeren hebben opgeleverd van 330 miljoen £st. Deze voor Engeland
gelukkige uitkomst was het gevolg, een deels der omstandigheid, dat
geluk, destijds bijkans geen mededinger ter zee hebbende, van al de
dien der wereld hare vele en rijke voortbrengselen in zijnen wijden
ontving; — ten anderen, dat, terwijl schier alle andere landen af-
leed het tooneel waren van omwenteling, van regeringloosheid, oorlog
woesting, zoodat ongestoorde handel en nijverheid nergens konden
an, en nergens het onderling krediet, die eerste en noodzakelijke voor-
en van eenen bloeienden handel, kon opkomen, Engeland alleen, be-
door zijne onbereikbare ligging in het midden der Zee, en door zijne
middelen van verdediging, zich in eenen vreedzamen handel en onge-
te nijverheid mogt verheugen, en ook inwendig de heilzaamste rust
— een rust en overeenstemming, zoo als zij enkel bij eenen vrij-
te, onder liberale wetten levende groote natie, door de onderlinge
niging aller partijen tegen den gemeenschappelijken vijand des dierba-
aderlands, kan geboren worden. Daarbij komt nog in aanmerking de
ijkste nijverheid en nimmer rustende vindingsgedest der Engelsen,
tot voor weinig jaren, zoo scherp afstak tegen de door andere natien
soosde sleur, en derzelver ingenomenheid tegen nieuwe uitvindingen.
en dan ook moesten al de goederen *Engels* zijn, voor welke men
de fatsoenlijke klassen in alle landen koopers wilde vinden, en het
het continentaal-stelsel van Napoleon, met ongehoorde wreedheid ten
geleed, kon de zucht naar Albion's fabrikaten slechts vermeerderen.
de Oost-Indische compagnie vroeger aanzienlijke hoeveelheden van
are overzeesche producten aan de vlammen overgaf, opdat de markt
overladen zijn zoude, even zoo deed Napoleon de Engelse goederen
nogenloos vernietigen. Zijn doel daarmede was geheel anders dan dat
de compagnie; doch de uitkomst moest echter dezelfde zijn.

en wat blijkt verder uit de voor ons liggende opgaven? Dat, in weer-
als van een zoo hoogst aanzienlijk excédent van den uitvoer, Engeland
og edele metalen naar het vasteland verzond. De leer van hen, die
en, dat de daadzaak van zoodanig eenen uitvoer op zich zelve het
oplevert van een nadelige handels-balans voor het uitvoerende land,
nieuwere, helder denkende schrijvers grondig wederlegd; maar in-
oud en zilver in massa geëxporteerd worden, zonder dat iets anders
lijvende waarde daarvoor in de plaats komt, dan laat uit dien uitvoer
wel degelijk opmaken, dat de rationale rijkdom met betrekking tot
en andere landen vermindert. En wat heeft Engeland's bevolking
gen voor deze uitvoeren van 330 miljoen aan goederen, en plus-
100 miljoen aan edele metalen, zoo als die sommen in het voor-

melde artikel worden opgegeven? Niets, dan een daarmede gelijkstaande
vermeerdering van de geconsolideerde schuld; een schuld, door het rijk
aanvaard, en waarvan de interest en verdere lasten door de belastingplig-
tigen in Engeland zelf moeten opgebracht worden. — Nu is het een on-
wederlegbare daadzaak, dat een vermeerdering der staatsschulden wel het
vermogen der ingezetenen van het Rijk verhoogt, vermits het hun, bij de
beoordeeling of optelling van hun vermogen, onverschillig zijn kan, of dat
vermogen in publieke effecten, die geldswaarde hebben, dan wel anders
belegd is; maar de *nationale rijkdom* wordt er niet door verhoogd. Dit
kan eenigzins paradoxaal schijnen, omdat de nationale rijkdom niets anders
is, dan de hoofsom van den rijkdom aller staatsbezittingen; daar echter
van deze hoofsom de staatsschuld, als passiva, behoort te worden afge-
trokken, zoo brengt elke vermeerdering der schuld even zoo veel in debet,
als zij brengt in credit. — Indien, binnen zekeren tijd, in eenig land,
voor tien miljoen aan nieuwe gebouwen opgevoert wordt, waarvan de bouw-
stoffen niet meer dan twee miljoen gekost hebben, dan is de rijkdom van
het land met acht miljoen vermeerderd, die vruchtbare zijn voor de eige-
naars, voor het algemeen, en voor 's Rijks schatkist. Maar indien, binnen
denzelfden tijd, acht miljoen aan nieuwe effecten zijn gecreëerd, dan is
(de benoemde ruwe stoffen, papier enz. niet in aanmerking genomen), de
rijkdom ook met acht miljoen vermeerderd, die misschien even vruchtbare,
ja zelfs vruchtbareder zijn voor de houders; doch die acht miljoen zijn niet
vruchtbare voor het algemeen, en ook niet vruchtbare voor 's Rijks schatkist,
welke laatste integendeel daardoor met meerdere lasten bezwaard wordt. De
particulieren zijn dan acht miljoen rijker, maar de Staat is, door dezelfde
operatie, acht miljoen armer geworden. Zoodanig een vermeerdering van
rijkdom is derhalve illusoir; er wordt daardoor in den regel niets anders
bereikt, dan dat de inkomsten der renteniers, ten koste van de geheele
bevolking, verhoogd worden. Er is, wel is waar, voor den Staat dikwijls
geen ander middel tot voorziening in groote buitengewone uitgaven, dan
tot nieuwe leeningen toe te nemen, maar ook die noodzakelijkheid
alleen kan het sluiten van nieuwe leeningen regtvaardigen.

Het is tot heden niet gebruikelijk bij het opmaken der balans, buiten de
eigen schulden, ook die onder de rubriek der Passiva te brengen, waarin
elk, als lid van den Staat, participeert, dat te doen, is zelfs onmogelijk,
vermits de staatsschulden meestal geen schulden zijn van kapitaal, maar
van renten, en deze renten nergens naar den maatstaf van ieders vermogen,
maar naar geheel andere grondslagen opgebracht worden, en buitendien ook
elk staatsburger zich, door verplaatsing naar elders, aan deze schulden, des
verkiezende, kan onttrekken. Men onderstelle echter voor een oogenblik,
dat het geschieden konde, dat het stijl ware, om, bij het opmaken van het
eigen vermogen, telkens zoo veel in afrekening te brengen, als men in zijne
hoedanigheid van lid van den Staat in de staatsschulden te dragen heeft;
dan zou de vermeerdering der Nationale Schuld den nationalen rijkdom zelfs
niet eens schijnbaar verhoogden; want, indien op de ene zijde de nieuw uit-
gegeven effecten in de handen der houders een geldswaarde representeren,
op de andere zijde zou dezelfde som als staatsschuld in afrekening komen;
ja de som in afrekening zou grooter zijn, omdat de effecten meestal be-
neden de nominale waarde door het Rijk worden afgegaan.

Doch, om op Engeland terug te komen, het is waar, de bestaande massa
van edele metalen zoude bezwaarlijk toereikend zijn geweest, om aan dat
rijk zijne verhasende uitvoeren in zulke metalen te voldoen, en aan goederen
bestond in Engeland geen behoefte; ten minste er was geen behoefte
overeenkomende met de 330 miljoen £st., welke *niet het bedrag*, maar
het *excédent* der uitvoeren boven de invoeren zijn. Doch indien Engeland
deze vier duizend miljoen gulden buiten 's lands had ten goede gehouden,
in den koophandel of in publieke effecten van andere landen had doen be-
leggen, die destijds door al de Staten in massa en tegen doorgaans lage
prijzen uitgegeven werden; indien Engeland's ingezetenen, dien ten gevolge,
thans de rente van eenige honderden miljoenen gulden jaarlijks van andere
landen ontvingen en de lasten van dit Rijk daardoor naauwelijks de helft be-
dragen van het gene zij thans uitmaken, zoude dan niet de financiële ge-
steldheid van Engeland, zoude dan niet de toestand der onder de graan- en
andere wetten gebukt gaande middel- en gemeene klassen in Engeland on-
dendig beter zijn, dan hij tegenwoordig is? Engeland heeft in de jaren 1793
tot 1816 geleed, omdat de oorlog, die het vaste Land van Europa ver-
woestte, dat Rijk in de land werkte, omdat het aan beide de partijen de

behoefte, en van den krijg, en van den vrede, ten duurste verkocht; maar
het is niet door zijn financiële stelsel, dat het dien bloei heeft verworven.
Dit integendeel heeft al de vruchten, al de voordeelen en zegeningen
des landbouws en van de nijverheid verzwoegen. In de onmetelijke zee der
oorlogskosten, subsidies en voor dezelve gedane leeningen, vonden al die
schatten hun graf. Het gevolg daarvan is, dat Engeland de uitgaven van
eenen nieuwen ernstigen oorlog niet zou kunnen dragen, ten ware, dat het
zelve weder al de voordeelen van zoodanigen oorlog mogte plukken, waar-
toe echter, bij de politieke gesteldheid van Europa en de vorderingen der
nijverheid ook in andere landen, geen gelegenheid meer bestaat.

Deze vlugtige aanmerkingen mogen eenigzins tot verduidelijking strekken der
denkbeelden, door ons ontwikkeld. In een artikel: *Krijg*, hetwelk eerstdaags
als het laatste woord onzer beschouwingen over de Hollandsch-Belgische
zaak, in een der dagbladen zal opgenomen worden.

NEDERLAND.

AMSTERDAM 23 Sept. Gisteren middag ten twaalf ure hebben alhier op
het paleis van justitie, op een plegtige wijze, doch zonder verder openbaar
vertoon, dan het post gevat hebben van een eerewach, en met gesloten
deuren, plaats gehad de eed-afneming en de installatie van de leden der
criminele regtbank in Holland, door Z. Exc. den heer staatsraad gouverneur
der provincie.

Op heden zal op gelijke wijze de eed-aflegging van de leden der arrondis-
sements-regtbank plaats hebben, waarna ook de leden der zeven kanton-
geregt van dit arrondissement door den heer staatsraad, voorzitter van de
regtbank, beëdigd zullen worden, en de installatie, zoo van de regtbank
als van de kantonregten, door den heer staatsraad gouverneur zal volgen.

De werkzaamheden van deze nieuw ingestelde kollegien op Maandag aan-
staanden een' aanvang zullende nemen, zoo zal het tot dus verre bestaan
hebbende kollegie van de alhier zitting hebbende regtbank van eersten
aanleg, op Zaterdag aanstaanden, in een vereenigde zitting, door derzelver
voorzitter, bij een plegtige aanspraak, ontbonden worden.

— De *Staats-Commissie* behelst een aankondiging van den staatsraad gou-
verneur van Zuid-Holland, waarbij deze hooge staats-ambtman, voldoende
aan de bevelen van Z. M. den Koning, ter algemeene commissie brengt,
dat het provinciaal gerechtshof van Holland, op den 27 Sept. II., door hem,
in naam des Konings, is beëdigd en geïnstalleerd.

— Naar men wil, zijn de algemeen in onloop geweest zijnde ge-
ruchten, volgens welke ook de heer en Mr. C. M. van der Kemp, die door
Z. M. onlangs benoemd is tot regter-plaatsvervanger bij het kanton-geregt
dezer stad, als zoodanig zijn ontslag zou verzocht hebben, voor zoo veel
dien heer betreft, van grond onthoofd geweest.

— In plaats van den heer Mr. A. van der Graaf Huijgens, bij besluit
van Z. M. van den 16 dezer, benoemd tot Griffier bij het kanton-geregt te
's Gravenhage, en die daarvoor heeft bedankt, is door Z. M. als zoodanig
aangesteld Mr. John Frederic Pringle, Advokaat bij het Hoog-Geregtshof.

— De regtbank van eersten aanleg heeft dezer dagen de vraag beslist,
of de borgen van hen, die een doorlopend credit voor den accijs op
de suiker bij de administratie genieten, ook aansprakelijk zijn voor de
regten, welke niet verschuldigd zijn van de door hen ingeslagen suiker,
maar waarvoor zij zich, in de plaats van anderen, hebben laten debiteren.
Deze kwestie was reeds vroeger meermalen behandeld; doch is thans, voor
het eerst, bepaaldelijk gedeceideerd. De regtbank heeft dezelfde ontkennend
beantwoord, en den borg opgelegd te bewijzen, dat de administratie wil-
lens en wetens de rekening van den principaal debiteur met dergelijke
posten had bezwaard. De grond van deze uitspraak berust, voornamelijk, op
de overweging: dat elke borgtocht naar streng regt moet worden uitgelegd;
dat, hoe ruim de uitdrukkingen ook mogen zijn, de verplichting echter niet
verder gaan kan, dan over den bij de wet bedoelden accijs; dat de moeie-
lijkheid, waarin de administratie zijn kan, om de waarheid der aan haar
gedane opgaven te onderzoeken, aan de wet te achten is, doch niet naadee-
lig voor de borgen worden kan; dat de handel in regten een aan die
wetten, en dus ook aan den borgtocht, geheel vreemde en op zich zelf
staande handeling is, en dat, zouden de borgen ook hiervoor aansprakelijk
zijn, dit dan bij een uitdrukkelijke bepaling had moeten zijn vastgesteld.

— Van goederhand vernemen wij, dat men zich dezer dagen bezig houdt

MENSELWERK.

EENE KOMPAGNIE GRENADEERS.

24sten October bereikte het eerste Fransche korps, dat bevel had ont-
n *Moskou* te ontruimen, nog tijdig genoeg *Meleigneoslamitz*. om aan
hem, door prins EUGENIUS geleverde, gevecht deel te nemen. De
KOBILINSKY, adjudant van den maarschalk DAVOUST, die langs
de slagorde geschaarde geleerden reed, werd door een' kanonkogel ge-
en bleef voor dood liggen. Des avonds, na het gevecht, toen de
chalk DAVOUST over het slagveld reed, verliet zich van onder de
en een met bloed bedekt krijgsman, en riep: «Kameraden! zult gij
ulpeloos laten sterven?» Het was de overste KOBILINSKY, wien men
terstelde, dat hij de algemeene verwarring in handen van den vijand
vervalen. De manschappen van het escorte des maarschalks vervaar-
in allerijl een draagbaar, en spoedig werd de arme gekwetste aan
der heelmeeesters overgelaten. Deze gaven echter weinig hoop, daar
den digt bij de heup verpletterd was, en KOBILINSKY, die, gedurende
band, tweemaal in onmagt viel, drukte als laatst vaarwel de hand
maarschalks, welke deze hem reikte.

De volgende morgen ontving de maarschalk bevel den weg van
te verlaten en naar dien van *Wilna* terug te trekken, langs wel-
te terugtocht zou plaats hebben. Terwijl de troepen bezig waren
beweging te volbrengen, bragt de officier, dien de maarschalk had
den om naar den toestand van KOBILINSKY te vernemen, het bericht,
de overste, tegen aller verwachting, nog leefde. De transport- en
wagens van het leger waren deels achtergebleven, deels verbrand;
weest er dus van den ongelukkigen overste worden. Deze overweging be-
de den maarschalk. die eenscham nam bij een besluit, en begaf
naar een compagnie grenadiers, welke hij althans aansprak: «Soldaten,
adjudant, de overste KOBILINSKY, heeft door eenen kogel zijn been
niet Kameraden, hij moet niet in handen der Russen vallen; ik ver-
hem u aan, bewaakt hem als uw vaandel!» Eenige minuten daarna
de overste op een draagbaar in het midden der compagnie gebracht,

en volgde aldus den terugtocht van het leger. Op den puinhoopen be-
denkden weg trok de compagnie, als ware zij afgeschieden, voort, dan eens enen
kring om de draagbaar vormende en de woeste aanvallen afslaande, dan eens
aanvallende, om zich door de vijandelijke drommen eenen weg te banen, en
zelfs na drie weken strijden en het doorstaan van vele gevaren, weiger-
den de soldaten, gehoor te geven aan de bevelen van den gewonde, die
zich als de oorzaak dezer moedige opoffering beschouwde; zij wezen zijne
smeekingen grootmoedig af, en een oud soldaat gaf hem ten antwoord:
«Overste, wij voeren u dood of levend mede, zoodanig luid het bevel
van den maarschalk, het overige zij God bevolen.» Eenige dagen later
was de grenadier-kompagnie tot op vijf man gesmolten. Op den avond
van dien dag ontwaarde men aan den benevelde horizon eenen rij
huizen; het was *Wilna*, de plek der hope, alwaar men ten minste een
verblijf, een handvol stroo en een stuk brood dacht te vinden! Een
vreugdekreet wakkerde den moed der vijf dapperen aan, welke de
draagbaar met den stervenden KOBILINSKY torschten; ijdele hoop! De
laatste inspanning putte hunne krachten uit: drie hunner zonken in het
gezigte der voorstad neder. De heide anderen deden nog eenige schreden
voorwaarts — een hunner hield zich nog op de been, toen zijn makker den tol
der natuur betaalde. Deze overblijvende wilde het verstijde lijk van den overste
nog niet verlaten; dragen kon hij het niet meer, maar hij sleepte het voort:
met eenen blijden uitroep bragt hij het in de stad, en, door eenige solda-
ten geholpen, in het huis, alwaar de maarschalk DAVOUST zijn hoofdkwartier
had genomen. Met zekere trotscheid liet de grenadier den opperbevel-
hebber melden, dat de grenadier-kompagnie den aan haar opgedragen last
volvoerd had, en de eer verzocht voor den maarschalk te mogen verschijn-
nen. Terstond kwam de maarschalk en vroegde: «Waar is mijn adjudant?»
«Hier,» was het antwoord van den soldaat, op het lijk wijzende. «En
de compagnie?» «Hier, heer maarschalk.» «Ik vraag naar de compa-
nie!» «Ik heb u geantwoord!» «Maar uwe kameraden?» «Die zijn
allen onder de sneeuw begraven!» Op de gevoeligste wijze aangedaan stortte
de maarschalk in de armen van den soldaat, wiens naam de geschiedenis
niet heeft bewaard.

NIEUWE VORDERING IN HET AFVORMEN.

Een Italiaan te *Parijs*, met name FLOSY, is er door een nieuw en
vernuut middel in geslaagd om een zwaarigheid op te lossen, die tot
hiertoe in de beoefening dezer kunst als onoverkomelijk is beschouwd. Hij
vormt het gelaat af van levende personen, die hunne oogen open hou-
den. Door die verbetering zijner kunst is deze man, die tot dus verre
slechts een gewoon arbeider was, in staat geraakt, om aan de grootste
kunstenars onwaardeerbare diensten te bewijzen. Men houdt het er voor,
dat reeds de ouden de kunst verstaan hebben om in gips, was en aarde
af te vormen, en dat zij het metaal ook in vaste vormen wisten te gieten,
dewijl er monumenten bestaan, die hiervan het bewijs opleveren, zoo als
b. v. het verheven beeldwerk van gebakken klei, dat men in de oude
tempels van *Sicilië* aantreft. Op deze wijze zijn vele afbeeldsels als verheven
of uitkomend beeldwerk tot ons gekomen, die, door in het oog loopende
gelijkenis met bekende kunstwerken, en getrouwe nabootsing, genoegzaam
aanhouden, dat zij niet naar een model zijn vervaardigd, maar alleen na-
volgingen zijn, door een bloot werktuigelijk middel verkregen; zoodanig
waren de afbeeldsels der godheden, door de min vermogenden veeerd, en
de borstbeelden der beroemde mannen, welke VARRO door het gansche Ro-
meinsche rijk zond; eenige Grieksche en Romeinsche gedenkpenningen zijn
ook door het afvormen voortgebracht, waarvan de behandeling waarschijnlijk
in dadelijk verband stond met dat gedeelte der beeldhouwkunst, dat
plastiek wordt genoemd; de uitvinding zelve, welke oorspronk men in
de diepste oudheid zou moeten opsporen, had geen merklijke verbete-
ring ondergaan; aanvankelijk maakte men daarvan gebruik, om figuren
ruw te bewerken, die men vervolgens met den beitel beschaafde. Onze
meening wordt door eenige plaatsen van PLINIUS en VITRUVIUS gestaafd;
maar dezelve raadplegende, kan men niet in bepaalde bijzonderheden tre-
den, en zich een juist denkbeeld maken van den trap van bekwaamheid,
dien de ouden in deze kunst hadden bereikt, waarvan zij op verschillende
tijden gebruik maakten, in het vervaardigen van zoo wel ruw- als afg-
werkte voorwerpen, die verschillend van vorm en op duizenden wijzen her-
zien, tot zonderlinge vermoedens aanleiding hebben gegeven, welke wij aan
de vergeetelheid ter prooi zullen laten, die zij waardig zijn, om thanschen

met een nieuw formulier voor de polissen van assurance, in verband met de aanstaande wetgeving. Men verzekert, dat daarbij, onder anderen, zal worden gederogd aan den inhoud van art. 747 van het Wetb. van Koophandel; tevens zou de arbitrage, die thans in het eerste ressort plaats vindt, in het vervolg worden afgeschaft, en de assurance-kwestiën dus voor den gewonen rechter ter eerste instantie worden behandeld, terwijl daarentegen de beslissing, in geval van appel, niet aan het hof van Holland, maar aan drie arbiters zou worden opgedragen.

Naar men verneemt, heeft het Z. M. bebaagd, het departement van oorlog te magtigen, om de vereischte bevelen uit te vaardigen, tot het met groot verlof zenden der miliciens van 1833, en het uitreiken van paspoort aan die der ligting van 1829.

Voor het vierde kwartaal van dit jaar is, door Z. M. benoemd als president der algemeene rekenkamer Mr. A. R. de Wendt.

Aan de bij ons ontvangen *Javasehe Couranten* ontleenen wij nog het volgende: Van Samarang wordt gemeld, dat Z. Exc., die aldaar den 18 Junij aangekomen is en in die hoofdplaats de inspectie volbragt heeft, den 18den naar Assinan is vertrokken, met het voornemen, om, na den eersten steen aan de vestingwerken te Ambarawa gelegd te hebben, de reis naar Soerakarta en Djokjakarta te vervolgen. Te Samarang heeft Z. Exc. het garnizoen, de onderscheiden gouvernements-ebstabilismenten, alsmede het in aanbouw zijnde fort Prins van Oranje, in oogenschouw genomen, blijkbaar voldaan over de vorderingen van dit fortificatiewerk. Voorts is aldaar den 17den algemeene audientie verleend, bij welke gelegenheid de ambtenaren van het plaatselijk bestuur met kracht zijn aangespoord tot het zoodanig volbrengen hunner pligten, als in het belang van 's Konings dienst gevorderd wordt. De gouverneur-generaal, benevens mevrouw de Eerens en familie, genoten een goeden welstand.

Door den gouverneur-generaal zijn benoemd: tot adjuvant-resident van Sumadang en Soekapoera (Preanger regentschappen), J. B. van Starckenborgh Retemeijer, thans ambtenaar ter beschikking gesteld van den gouverneur van Sumatra's westkust; tot hoofd-kommissie bij 's lands algemeene kas te Batavia, voor de perceptie der middelen, de op wachtgeld gestelde voormalige pakhuismeester te Soerabaja, J. B. van de Velde; tot waarnemend eersten kommissie der tweede klasse op het residentiekantoor te Bantam, A. H. Bloem, thans tweede kommissie bij de directie der middelen en domeinen, en zulkis ter vervanging van den kommissie op gemeld kantoor J. O. Spangenberg, uit die betrekking honorabel ontslagen en, onder tijdelijke toekenning van den rang van controleur der 3de klasse bij de landelijke inkomsten en kultures, gesteld ter beschikking van den resident van Cheribon; tot waarnemend kassier bij het vendu-departement te Soerabaja, C. Krijgsman, klerk bij den raad van Justitie aldaar; tot stads apotheker te Batavia, de apotheker der 1ste klasse, J. C. A. Diederichs, aan wien, op zijn verzoek, een onbepaald verlof uit 's lands militaire dienst is verleend; tot secretaris en thesaurier bij de sub-kommissie van weldadigheid te Batavia, N. Dinger, boekhouder bij de weeskamer aldaar, ter vervanging van den naar elders verplaatsten secretaris en thesaurier B. van der Plas; en tot lid, tevens secretaris en thesaurier der kommissie tot ondersteuning van behoeftige Christenen in de Bataviasche afdeeling, W. R. van Hoëvell, theol. doctor, ter vervanging als lid van H. J. de Witt, als zoodanig ontslagen, en als secretaris en thesaurier van B. van der Plas, naar elders verplaatst. Ter beschikking van den gouverneur van Sumatra's westkust gesteld, J. G. Groenewald, thans klerk bij de directie der middelen en domeinen. Als ambtenaar ter beschikking van den gouverneur van Macassar gesteld, de op zijn verzoek eervol uit Zr. Ms. dienst ontslagen adjunct-onder-inspecteur der tweede klasse bij de militaire administratie, W. Kreling, met behoud van zijne anciënniteit, weder als zoodanig benoemd, met bepaling, dat hem geene interruptie van diensttijd zal worden aangerekend.

Wijders is, bij besluit van den gouverneur-generaal, dd. 31 Mei jl., met intrekking van het thans bestaand translatie-bureau voor de Maleische taal te Batavia, bepaald, dat de werkzaamheden van den gemelden translatie voortaan zullen worden verricht bij het bureau van inlandse zaken ter algemeene secretarie, ten gevolge waarvan de ambtenaren bij gemeld bureau, voor zoo veel nodig, den eed als translatie zullen afleggen, met verdere bepaling, dat voor translaten bij dat bureau, op requisitie en ten behoeve van particulieren vervaardigd wordende, zal kunnen worden gerekend, ingevolge de salaris-lijst, gearresteerd bij resolutie van den gouverneur-generaal in rade, dd. 25 Nov. 1810.

Op verzoek zijn eervol ontslagen, de resident van Rembang J. B. de Salis, en de stads apotheker te Batavia, J. J. Diemont. Uit 's Lands dienst zijn ontslagen, H. J. de Wit, gesuspendeerd president van het collegie van boedelmeesteren te Batavia, en A. van der Jagt Pz., gesuspendeerd secretaris bij dat collegie.

Bij het militaire departement benoemd: bij het personeel der artillerie: tot kapiteins, de eerste luitenant-adjuvant bij de directie der artillerie, T. A. M. Clarisse, en de eerste luitenant F. Pompe van Meerdervoort, van dat personeel; tot eersten luitenant-adjuvant, de eerste luitenant van het personeel, J. L. W. G. Koch, en tot eersten luitenant, de tweede luitenant G. Racine, van dat personeel; bij het materieel, tot eersten luitenant-adjuvant bij de directie der artillerie, de eerste luitenant-adjuvant van het personeel, N. H. W. S. Whitten, en tot eersten luitenant-adjuvant bij de derde onder-directie der artillerie, J. Alberti, tweede luitenant-adjuvant der directie; tot 2den luitenant bij het wapen der genie en sappers, G. Lijzen, en bij de geneskundige dienst, tot chirurgijns der tweede klasse, de chirurgijns der derde klasse, W. J. H. Hulskamp en T. van der Veer.

's GRAVENHAGE 27 Sept. Heden ten een uur, heeft Z. Exc. de gouverneur van Zuid-Holland, als daartoe, ingevolge Koninklijk besluit van den 5den dezer, gecommitteerd, het Provinciaal Gerechtshof dezer provincie geïnstalleerd; nadat de leden en ambtenaren van hetzelfde in zijne handen den bij de wet op de regterlijke organisatie vastgestelden eed hadden afgelegd. Gelijke beëdiging en installatie zal morgen alhier van de arrondissementen regtbanken en kanton-gerichten plaats hebben.

Naar men verneemt, zal, aanstaanden zaterdag, het Hoog-gerechtshof alhier worden onthouden, terwijl tevens alsdan de heeren advocaten en procureurs bij den Hoogen Raad den hun voorgeschreven eed in handen van dit collegie zullen afleggen.

De audientie van Z. M. is op gisteren andermaal door een groot aan-

tal personen bezocht geworden, die Hoogstdenzelven, wegens hunne benoeming tot de regterlijke betrekking, hebben komen bedanken.

UTRECHT 27 Sept. Heden heeft de installatie van het provinciale gerechtshof alhier met veel plegtigheid plaats gehad. In de groote zaal van het nieuwe gebouw voor de Justitie, was eene aanzienlijke schaar, van wege Z. Exc. den gouverneur, ter bijwoning der plegtigheid genoodigd. Ten elf ure waren de president, vice-president en leden van gemeld hof in het gouvernementshuis vereenigd, van waar zij zich, voorafgegaan door Z. Exc. den staatsraad gouverneur der provincie, in 7 rijtuigen naar het gebouw der Justitie begaven, alwaar genoemde heer gouverneur den eed, namens Z. M. den Koning, van gemelde heeren afnam.

BERGEN OP ZOOM 26 Sept. Gisteren morgen is alhier binnengekomen van de forten Lillo en Liefkenshoek een detachement der 10de infanterie, bestaande uit 260 man, onder de bevelen van den kap. Schröder, en heden morgen uitgemarcheerd, gaande naar Utrecht, om van daar met onbepaald verlof naar hunne haardsteden terug te keeren.

ENGELAND.

Part. Corresp. LONDEN 25 Sept. Lord Palmerston bij voortdurend te Windsor zijnde, blijft de Hollandsch-Belgische kwestie rusten, en is er dus daaromtrant geen nieuws. De berichten, dat de vijandelijkheden tusschen de Engelsche en Perzische troepen zouden begonnen zijn, welke ons door de Duitsehe dagbladen zijn medegedeeld, vinden hier volstrekt geen geloof; intusschen ontbreekt het aan tijdingen. De brievenmaal van Malta van den 24 Aug. is met de stoomboot *de Tugus* mede gekomen, doch heeft al weder geene Oost-Indische brieven aangebragt. Men veronderstelt, dat de zeilschepen, waarmede de brieven van Bombay, bij gebrek van stoombooten, naar de Rooze zee verzonden zijn, door de kwade Moussons opgehouden werden.

LONDEN 26 Sept. Gisteren hebben de Russische, Fransche en Napolitaansche gezanten aan het departement van buitenlandsche zaken gearheid, en zijn van wege hetzelfde; dépêches gezonden, aan de Britsche gezanten te Weenen, Berlijn, 's Gravenhage en Brussel.

Te Manchester is gisteren eene radikale volksvergadering van de arbeiders-klassen gehouden, welke door vele duizenden, (volgens de zeer overdreven opgave van den *Morning Advertiser*, door driemaal honderd duizend), verkleden bijgewoond is. Zeker is het, dat deze vergadering on-eindig talrijker geweest is, dan die, welke verleden week alhier gehouden is, en dat dezelve, ofschoon met meer geestdrift bijgewoond, echter even rustig afgevoerd is. Dezelfde onderwerpen als in de Londensche vergadering zijn daar behandeld, namelijk, een algemeen stemrecht, stemming bij balottage, een eenjarig parlement en de afschaffing der korenwetten; en ofschoon, wat het eerstgenoemde aangaat, sommige sprekers van oordeel waren, dat er weinig hoop was, om het nog in de tegenwoordige eeuw te verkrijgen, zoo meenden zij, dat het volk er toch op aan moest houden.

Men schrijft uit Dover, dat een handelsagent aldaar order heeft, om onderscheiden schepen, zeventien in getal, welke met granen beladen uit de Oostzee verwacht worden en naar Liverpool bestemd zijn, bij het voorbij varen der haven aan te houden.

H. M. pakketboot *Cleopatra*, den 11 Aug. van Rio Janeiro gezeild, heeft twee miljoen dollars voor koopmansrekening medegebragt. De staat der geldmiddelen in Brazilië wordt gezegd slecht te zijn; het gouvernement zou verplicht zijn eene leening van 800,000 £ te doen. naardien de manier, tot hietoe in gebruik, om het deficit door de uitgifte van schatkistbiljetten, welke 4 tot 8 pCt. interest doen, te dekken, op den duur te schadelijk was.

Van Mexico berigt men over New-Orleans, van den 2 Aug., dat de handel aldaar zeer slap was. De tabak-compagnie had een voorschot van 500,000 dollars aan het gouvernement gedaan, hetwelk bovendien door de wetgevende vergadering gemagtigd was, om eene contributie van 4 miljoen uit te schrijven.

Alhier zijn dagbladen ontvangen van de Kaap de Goede Hoop, tot den 21 Julij; aan de grenzen was men steeds in zorgelijken toestand, doch er hadden geene belangrijke bewegingen van de zijde der Kaffers, of tegen dezelve plaats gehad. Men was aldaar niet van gevoelen, dat de aan te voeren Hill Cookies zoo geschikt voor den arbeid zouden zijn als de inboorlingen of negers. Het eiland Mauritius is, volgens van daar aan de Kaap ontvangen dagbladen, als met Hill Cookies overladen; in één district bevinden er zich omstreeks 8,000; velen derzelve weigeren te werken, gedragen zich bijzonder slecht en geven om de regterlijke magt zoo goed als niets. Bij herbaling hadden er gevechten tusschen gewapende Hill Cookies en de politie plaats; niet minder dan 1,500 hebben hunne verbodtenissen verbroken en zwerven door de stad en derzelver omstreken, allerlei ongeregeldeheden bedrijvende.

Brieven van Falmouth geven veel ontevredenheid te kennen wegens het beletten van den uitvoer van kwikzilver, met naar Mexico bestemde pakketten, en over de schade, die zulks voor de ontginners der mijnen aldaar zal te weeg brengen; deze maatregel is eerst kortelings genomen, en wordt door den kapitein der haven gestreng opgevolgd. De laatste pakket heeft echter nog eene goede hoeveelheid geladen, en het blijkt tot hietoe niet, dat het Fransche blokkade smaldeel zich tegen het aan wal brengen van dat artikel heeft verzet. De admiraliteit en lord Palmerston schijnen over het al of niet uitvoeren van kwikzilver van verschillend gevoelen geweest te zijn, doch zich, na eenige opheldering daaromtrent, te hebben vereenigd.

DUITSCHLAND.

WEENEN 20 Sept. Heden worden alhier de hertogin van Angoulême en de gravin van Rosny op het kasteel verwacht; zij zullen aldaar niet lang vertoeven. Het doel hunner reis is slechts om afscheid te nemen van H. M. de Keizerin douairière, waarna zij naar Goëtz zullen terugkeeren.

Part. Corresp. FRANKFORT 25 Sept. Het behoef niet, gelijk thans onze dagbladen doen, wederlegd te worden, hetgeen door de *Münchener Politische Zeitung* wordt medegedeeld, namelijk, dat men eene poging zou hebben gedaan, om den aartsbisschop zelfs te Minden tot het doen van ambtsverrigtingen te bewegen. Hoe is het mogelijk te denken, dat de Pruisische regering zoo inconsequent zou handelen? Voor het overige bewijst het ge-

voordeelen hebben zij daarvan moeten verkrijgen, en welke uitkomsten heeft deze kunst, sedert hare wederontdekking door VEROCHE? Niet overleerd? Echter werd zij tot dusverre meer tot de kunstgewrochten aangewend, die door hunne volstrekte onbewegelijkheid voor eene juistere nabootsing vatbaar waren, dan tot de levendige natuur, waarvan verscheidene gedeelten onmogelijk nagevolgd konden worden. Het menschelijke gelaat kon, uit hoofde van deszelfs beweegbaarheid, niet getroffen worden. De genen, die hun gezigt met gips lieten bestrijken, meeneende hun gelijkelijk portret te bezitten, kwamen van deze dwaling terug, omdat het afdruksel, op de levendige natuur genomen, altijd ongunstig uitvalt; de oogen zijn gesloten, de gelaatsstreken krompen in, en de mond is niet zelden scheef; dit komt voornamelijk daardoor, dat degene, welke zich aan die onnauwkeurige proef onderwerpen, verplicht zijn hunne oogen sterk dicht te houden, waardoor de physionomie geheel verandert, en derzelver ware uitdrukking verliest; wel is waar, verbeterd de kunstenaar zijn werk, maar slechts naderhand, en dit is juist de reden, waarom de gelijkenis niet wordt getroffen. De heer FLOSY is, na vele pogingen en lange studie, de beletselen te boven gekomen, die zijne kunst binnen onoverkomelijke grenzen schenen te zullen beperken; hij vormt levende personen af, die hunne oogen open houden. Men begrijpt, hoezeer zijne methode de voorkeur boven de vroegere verdient. De gelijkenis zijner portretten, naar het leven, is treffend. Wij hebben de borchbeelden gezien van de heeren RUBINI, TANBURINI, LAPONT en andere, welke alle bijzonder wel gelijken. De uitdrukking van hun gelaat, hunner lippen en vooral hunner oogen, is volstrekt naar waarheid afgebeeld. Indien de beeldhouwkunst, die het voorrecht heeft het menschelijk gelaat te idealiseren, slechts de wezenlijkheid wilde nabootsen, zoude zij verre beneden het afvormen, naar de methode van den heer FLOSY, gerangschikt moeten worden. Voortaan zullen de gelaatsstreken der groote mannen niet langer onbekend blijven, of slechts, door ziekte en dood veranderd, voor ons verschijnen. Het afbeeldsel van NAPOLEON, door doctor ANTONMARCHI, na zijnen dood, op zijn gelaat genomen, stelt ons geenszins zijne trekken voor, en echter zal dit afbeeldsel aan vele generatiën van beeldhouwkunstigen tot model dienen. Aldus zijn in onze dagen de gelijkenissen der meeste groote mannen verklein geraakt, welke door de uitvinding van den heer FLOSY, ware dezelver vroeger bekend geweest, verveelvoudigd zouden zijn.

noemde dagblad, hetwelk steeds op zijne waarheidsliefe partij door dergelijke leugens slechte diensten; naar wij men, zullen de omstandigheden des aartsbischops van Keulen verandering ondergaan. Steeds twijfelt men alhier al minder spoedige afdoening der Hollandsch-Belgische zaken, en verdat de groote Mogendheden daardoor den algemeenen vrede zullen trachten te bevestigen. De majoor in Pruisische dien Radowitz, lid van de commissie der Bondsvergadering, is van de Bondsvesting Luxemburg teruggekeerd. Het door de tuing van uit deze stad medegedeelde, dat de op den 1 tergeblevene, niet naar Noord-Amerika vertrekke, Stagenen eerlang grabe zouden bekomen, is van allen gronden 15 dezer is in Kassel de verjaardag van het verlenen de grondwet, door een aantal personen, feestelijk gevierd; docten waren daarbij aanwezig. De spanning tusschen de vrietwet en de ministeriële is aldaar vrij sterk; laatstgenoemde ambtenaren, en durven dus het gedrag der Regering niet constitutionele crisis wordt aldaar voorbereid; dezelve zal later openlijk vertoonen. Beijeren bevindt zich nagenoeg in stand, en de constitutionelen zijn zeer voor verdere van de kende stappen der Beijersche regering beducht. Wij hebben herst weder, doch met den wijsoogst is het, naar al, wat verneemt, gedaan. In de volgende maand zullen de verkiegkende burgers, voor de in November aanstaande te houden plaats hebben. Ofschoon elk ter goeder naam en faam sta burger het regt heeft aan die verkiezingen deel te nemen, toch slechts weinigen, en aan eene sterke oppositie in de gadering valt dus niet te denken. Uit Posen verneemt men ring werkelijk is begonnen om gestreng jegens de weerspa te handelen, doch van eene wederzijdse van troepen in negt men niets. De geheimraad Vahlkampff, die de dienst Saksen-Meiningen heeft verlaten, zal, volgens berigt uit Be sische dienst treden.

FRANKRIJK.

PARIS 26 Sept. Volgens de gewone *Parisische Corresp.* Z. K. H. de Hertog van Nemours het voornemen hebben, om ber van hier te vertrekken, ten einde eene reis door Duitsch nemen, na alvorens Brussel bezocht te hebben. Dresden, B ehen zijn de steden, alwaar genoemde Prins eenigen tijd e verblijven.

Brieven uit Mexico melden, dat de heer Duquesne, b de brik *le Laurier*, welke tot het Fransche blokkade eskader op het oogenblik, dat, hij vergezeld van twee officieren, aan h zijn, ten einde voor eenige benodigdheden te zorgen, door e zoude gevangen gemaakt zijn.

Gisteren heeft er eene buitengewone bijeenkomst der plomaten te Paris bij den Russischen gezant plaats gehad. e zoude daarin over de Zwitsersche zaken gehandeld zijn.

Dezen morgen is een staf-officier met dépêches van het Oorlog naar Bayonne vertrokken.

Volgens een Zwitsersche dagblad, moet Lodewijk Bu paspoorten aangevraagd hebben, om zich naar Engeland te kni BAYONNE 24 Sept. Espartaco is, in plaats van naar de S op te rukken, naar Panarbo gemarcheerd, alwaar hij de b Marotto gadeslaat. De bevolking en de nationale garde van L hem zeer koel ontvingen, toen hij uit het kamp van Estell Ten gevolge der door de nationale garde gedane demonstrat 40 personen in hechtenis doen nemen. Marotto heeft zijn ho Balmaseda gevestigd, alwaar zich twee bataljons infanterie, e en eene batterij artillerie bevinden. Ook Don Carlos bevin den 19 aldaar. Volgens brieven uit Vera, d.d. 21, zegt men, op den weg van Pampeluna en Puenta la Reina, een moord heeft plaats gehad. Alaux werd genooddaakt zich in laatstgeno sluiten, en heeft 400 krijgsgevangenen en een stuk geschut e

SPANJE.

MADRID 19 Sept. Onze gewone Madridsche correspondent gende mede: Het Ministerie heeft 48 meelijdelijke proclafag ning van de zitting der Cortes door te staar, want hetzelve onder medehulp werkzaam zijn. Het decreet tot oproeping ciel in de dagbladen aangekondigd. Er is weinig nieuws. e heeft de orde van het groote lint van Karel ontvangen. De thans minister van Oorlog, heeft zich zelven tot luitenant-ge ven. Men verspreidt het gerucht, dat de generaal van Halen b voor het bevel over het leger van het centrum; dit vereischt e bevestiging.

De nationale garde; die het voorbeeld van de provinc had willen volgen, om een adres aan H. M. de Koningin in e evenwel van dit besluit teruggekomen.

PORTUGAL.

LISSABON 18 Sept. De verkiezingen zijn nog niet geindigd, gunstig voor het gouvernement. De bevaling der Koningin wor blik te gemoet gezien, en de Koning wint dagelijks meer in natie, door den ijver, dien hij aan den dag legt, in het bevo belangen des volks. Hij houdt zich bijzonder bezig met 's land rigtingen en alle takken van bestuur in persoon in oogenschou Het is alhier tegenwoordig rustig; maar de zuidelijke gedeelten niugrijk zijn voortdurend aan de woelingen der Miguelisten bloo loa is nog aan het hoofd eener bende ruiters van 300 goed g wel gevoelende manschappen; terwijl een priester, onder den n dre Castello, met eenen hoop guerillas te voet het land doortrio van den 13, had de betaling der renten van de 5 pCt. bi fondsen over het tweede halfjaar van 1837 aangekondigd. Na neemt, heeft de Spaansche ambassadeur paspoorten gegeven a

BLADVULLING.

In de eerste jaren der Fransche omwenteling kreeg een der densche huizen last van een Amsterdamsch kantoor, om iema andere helft van eene doorgesneden kaart, welke in den b was, vertoonen zou, 40,000 livres te betalen. De man k kaart kwam, doch antwoordde op de vragen des bankiers niet bij betaald wilde zijn. De bankier, wien deze geheimzinnigheid geloofde zulks den Minister PITT te moeten mededeelen. De Minist hij den naam des mans wist, die het geld ontvangen had. M niet. Of de bankier hem kennen zou; als hij hem zag. Zo Nu haalde PITT uit eene lade verscheiden portretten, waaron kier weldra zijn man herkende. «Geef dezen, zoo viel hij vor PITT, «hij besteedt het niet slecht.»

JACOBUS II, van Engeland, verliefte op de dochter van SEBLEY; weldra werd zij zijne verklaarde minnares, en hij verhiel h van *Dorchester*. De vader der nieuwe gravin vond zich door scheiding alles behalve gevleid, maar in tegendeel tot gransc daar zulks tevens eene openlijke aankondiging van de schande z was. Hij besloot gevolglijk, tot de zamenzwering, welke toek Koning van den troon te ontzetten, toe te treden, en zeide e vertrouwden vriend: «Niets haat ik meer dan ondankbaarheid heeft mijne dochter, tot gravin verheven; thans wil ik beproev koningin te maken.»

Een dapper krijgsoverste werl door eene niet zeer gevoelige bijzondere onderscheiding bejegend. Zij wenschte hem geluk m len van eene onlangs bevochten zege. «Gij moet u,» zeide z een oogenblik regt gelukkig gevoelen!» «Mevrouw!» hern bedriegt u. Na het ongeluk eenen slag te verliezen, bestaat e dan er eenen te winnen.»

Het grootste nut, dat ons de beoefening eener wetenschap bestaat daarin, dat men voor zich zelven geen ondragelijk wez een krachtig behoudmiddel tegen verveling aanbiedt.»

van goeden smaak niet met de dwaasheden der oudheidkenners lastig te vallen. Toen de Barbaren ons werelddeel in deszelfs geheele uitgestrekt heid overstromd, en er de kunsten en wetenschappen gesmoord hadden, viel de kunst van afvormen, even als de overige geheimen en schatten der oudheid, in een diep verval. Met de laatste Grieken, die; georganiseerd, van stad tot stad trokken om paleizen en kerken te bouwen, en ruwe beelden tot verbeelding der Christelijke godsdienst te vervaardigen, verdween de laatste overleving dezer kunst.

Eerst lange jaren daarna, in den aanvang der XIV eeuw, werd door een beroemden kunstenaar, ANDRÉ VEROCHEIO geheeten, die te gelijk zeer bedreven in het goudsmiden, de geometrie, de perspectief, de muziek, de schilder- en beeldhouw-kunst, de meester van LEONARD DA VINCI en PERUCINO was, het middel uitgevonden, om met gips of was het afdruksel van een ligchaam en ook van het menschelijk gelaat te nemen. Deze uitvinding, die in den aanvang slechts als een middel werd beschouwd, om de gedu zig veranderende vormen van de bezielde stof wederom in het leven te roe pen en te bepalen, werd weldra tot de kunst zelve aangewend, en toen vooral toen den invloed te besellen, dien zij bestemd was om uit te oefenen. In de laatste onthouden het afvormen en de beeldkrunst gelijk tijdig, om geschilderde de wedergeboorte der kunsten en wetenschappen te voltooien. Door deze nieuwe hulpmiddelen, waardoor de smaak voor het goede en schoone niet eene verbazende snelheid uitgebreid, het veld der wetenschap verpoort en de studie der oudheid aangemoedigd werd, gevoelde de menschheid hare krachten vermeerderd, en trad vol vertrouwen een nieuw tijdperk te gemoet. De antieke vorst, door eenige mannen van genie, en, onder anderen, door NICOLAS van Pisa ontdekt, herrees eens klaps van onder hare puinloozen, zoodat dezelve, na Rome te hebben verlicht, over de geheele wereld schitterde. LEONARD DA VINCI, ROSSA, RAFAELIO vormden de beelden af, uit den schoot der aarde opgedol van, en bragten kopijen van goede modellen in Frankrijk. Van toen af werden de denkbeelden der kunstnaars stouter en verhevener. Het afv men deed de schoone, ideale vormen der oude beeldhouwkunst te voors chijn treden; terwijl de beeldkrunst de meesterstukken van het men schelijk vernuft vernieuwde.

Gesteld, dat de ouden het afvormen hebben beoefend, welke gewijge

de krijgsgevangenen, welke sedert de overeenkomst van Evora-Monte in Portugal gebleven waren, en hun veroordeeld naar Spanje terug te keeren, nadat zij zich schriftelijk verbonden hebben, niet meer onder Don Carlos te dienen.

STADSNIEUWS.

Alhier is aangekomen in het *Wapen van Londen*, in de Warmoesstraat, de heer W. von Bierbrauer, Koninklijk Wurtembergisch Hof-Gerechtsraad.

GETROUWD. 26 Sept. J. H. Le Fort met A. ter Braake. — H. Terweide, wedn. van J. Knief, met A. Knief, van *Velsen*. — Te Dordrecht, C. W. Haakman, van *Amsterdam*, met A. M. Cop. — 27 Sept. J. M. Dautz, van *Assendelft* met J. J. Willink. — H. Geijzelaar, wedn. van J. Soet, met C. Homburg, wedn. van J. H. ten Bruggencate. — D. Visser, van *Flieland*, met J. C. Böning. — A. G. Heineken met A. Haring. — J. J. Bouman, van *Hazerswoude*, met C. Kiesouw.

BEVALLEN. 10 Mei II, te *Sourabaya*, — C. E. Grampré Mollière, geb. Vincent, Z. — 25 Sept. A. Swart, geb. Scherius, D. — A. de Haas, geb. Ahlers, Z. — 26 Sept. P. Jager, geb. Korff, D. — A. C. Oolgaardt, geb. Blekkingh, Z.

OVERLEDEN. 26 Sept. J. H. W. Naber, 72 j. — W. H. B. Franke, 8 m. — 24 Sept. Te *Voort*, bij *Zutphen*, J. M. T. den Hengst, 1 j. 9 m.

Beursprijzen der Effecten.

OMSCHRIJVING DER EFFECTEN.	AMSTERDAM, 28 September, 4½ ure.			volgens de Soc. tot nutt. des Obligat. Handels.			volgens de Effecten-Societeit.		
	van	tot	gebleven	laag	hoog	gebleven	laag	hoog	gebleven
NEDERL. Werkelijke Schuld... 2½	53½	54	53½	53½	54	53½	53½	54	53½
Dito... 5	101½	102	101½	101½	102	101½	101½	102	101½
Uitgestelde dito... 5	24	24½	24	24	24½	24	24	24½	24
Kansbiljetten... 4½	95	95½	95	95	95½	95	95	95½	95
Amortisatie-Syndic... 4½	79½	80	79½	79½	80	79½	79½	80	79½
Dito... 3½	171½	172½	171½	171½	172½	171½	171½	172½	171½
Handel-Maatschappij... 4½	171½	172½	171½	171½	172½	171½	171½	172½	171½
Nieuwe dito... 4½	171½	172½	171½	171½	172½	171½	171½	172½	171½
Nieuwe dito 1837... 4½	171½	172½	171½	171½	172½	171½	171½	172½	171½
Entrepôt-Dok... 4½	171½	172½	171½	171½	172½	171½	171½	172½	171½
Oost-Ind. Leening... 4	99½	100	99½	99½	100	99½	99½	100	99½
Dito... 5	99½	100	99½	99½	100	99½	99½	100	99½
Aandeelen Kansb... 4	105½	106½	105½	105½	106½	105½	105½	106½	105½
Spoorweg Haarlem... 4½	105½	106½	105½	105½	106½	105½	105½	106½	105½
Aand. Rijn-Spoorw... 4½	105½	106½	105½	105½	106½	105½	105½	106½	105½
FRANKL. Inschrijving G. B... 3	17½	18	17½	17½	18	17½	17½	18	17½
ENGLAND. Dito... 3	17½	18	17½	17½	18	17½	17½	18	17½
SPANJ. Leening Ardoins... 5	16	16½	16	16	16½	16	16	16½	16
Dito onbep. Stuk... 5	16	16½	16	16	16½	16	16	16½	16
Passive... 5	16	16½	16	16	16½	16	16	16½	16
Deferred... 5	16	16½	16	16	16½	16	16	16½	16
Fransche Uitgestelde... 5	16	16½	16	16	16½	16	16	16½	16
Engelsche dito... 5	16	16½	16	16	16½	16	16	16½	16
PORTUGAL. Oblig. te Londen... 3	105½	106½	105½	105½	106½	105½	105½	106½	105½
NAPLES. Certific. bij L. & B... 5	105½	106½	105½	105½	106½	105½	105½	106½	105½
Dito Falc. & Co... 5	105½	106½	105½	105½	106½	105½	105½	106½	105½
Dito te Londen... 5	105½	106½	105½	105½	106½	105½	105½	106½	105½
Aandeelen Tapokieren... 3½	105½	106½	105½	105½	106½	105½	105½	106½	105½
Dito te Parijs... 3½	105½	106½	105½	105½	106½	105½	105½	106½	105½
ENGLAND. H. & C. 1788, 1818... 5	105½	106½	105½	105½	106½	105½	105½	106½	105½
Dito 1828, 1829... 5	105½	106½	105½	105½	106½	105½	105½	106½	105½
Dito 1831, 1833... 5	105½	106½	105½	105½	106½	105½	105½	106½	105½
Oblig. te Londen... 5	105½	106½	105½	105½	106½	105½	105½	106½	105½
Dito te Hamburg... 5	105½	106½	105½	105½	106½	105½	105½	106½	105½
Isseer in Assign... 6	105½	106½	105½	105½	106½	105½	105½	106½	105½
Certific. van dito... 6	105½	106½	105½	105½	106½	105½	105½	106½	105½
POLSK. Aandeelen a fl. 300... f	105½	106½	105½	105½	106½	105½	105½	106½	105½
Dito a fl. 500... f	105½	106½	105½	105½	106½	105½	105½	106½	105½
PRUISK. Dito R. 50... f	105½	106½	105½	105½	106½	105½	105½	106½	105½
Neg. Londen 1830... 4	105½	106½	105½	105½	106½	105½	105½	106½	105½
OOSTEND. Aandeelen a fl. 100... f	105½	106½	105½	105½	106½	105½	105½	106½	105½
Dito a fl. 250... f	105½	106½	105½	105½	106½	105½	105½	106½	105½
Metaliek... 5	105½	106½	105½	105½	106½	105½	105½	106½	105½
Dito... 5	105½	106½	105½	105½	106½	105½	105½	106½	105½
Dito... 5	105½	106½	105½	105½	106½	105½	105½	106½	105½
Dito te Londen... 5	105½	106½	105½	105½	106½	105½	105½	106½	105½
Weenerb. Gold & Co... 5	105½	106½	105½	105½	106½	105½	105½	106½	105½
Dito... 4	105½	106½	105½	105½	106½	105½	105½	106½	105½
N. Ween. Aand. fl. 500... f	105½	106½	105½	105½	106½	105½	105½	106½	105½
DENEM. Oblig. te Londen... 3	105½	106½	105½	105½	106½	105½	105½	106½	105½
BRAZIL. Dito dito... 5	81½	82	81½	81½	82	81½	81½	82	81½
LOUISIANA. Dops & Comp... 5	81½	82	81½	81½	82	81½	81½	82	81½
DAANSTADT Aand. bij loting... f	81½	82	81½	81½	82	81½	81½	82	81½

BEURSBERIGT.

AMSTERDAM, 28 September, 1838.

Hewel van Londen van II. Dingsdag weder iets williger komende, konden Integralen zich ook heden niet geheel op hunnen prijs van gisteren sostenen, en blijven dezelve, even als Kansbiljetten, iets lager, hetgeen voornamelijk moet worden toegeschreven aan eenigen overvloed van stukken op de aanstaande rescomtré; de handel in beide was evenwel niet beduidend; oude en nieuwe 5 pCt. verbeterden zich weder in prijs; de beide Syndicaten prijshoudend.

Aand. Handel-Maatsch. openden heden op 172½; eenige verkoopen deden echter den prijs weder teruggaan tot 171½, en blijft dezelve 171½ a 172.

Aand. Rijn-Spoorweg 105½, 106.

Ardoins blijven, met onbeduidenden handel, weder iets flauwer 17½ a 18. In overige vreemde Fondsen ging, tot nagenoeg onveranderde koersen, weinig of niets om.

Columbia 2de Leening a fl. 100, 177½. Griekenl. bl. a fl. 200, 13½. Coup. Columbia enk. f. 3. Dito Ardoins Nov. 1837 en Mei 1838, 12½, f. 1.

Koers van het Geld. Beleening 3. Prolongatie 3½, 4. Wissel-Disconto 2½ pCt.

Prijzen ten 5 Ure: Integralen 53½ a 54. Kansb. f. 24½ a 25. Handel-Maatsch. 171½ a 172. Ardoins a fl. 85, 17½ a 18.

FONDSEN EN WISSELKOERSEN OP VREEMDE BEURZEN.

Londen, 25 September.

Consols konstant 3 pCt. 93½ a 94. Spanj. Ardoins 5 pCt. 18½ a 19. Dito op tijd 3 pCt. 94 a 95. Passie... 4 a 4½. Gereduceerde... 3 pCt. 94½. Deferred... 7½ a 8. Exchequer Bille... 69 a 71. Portugal... 34½ a 35. Metaliek... 5 pCt. 83½ a 84. Dito... 5 pCt. 83½ a 84. Brazilië... 5 pCt. 17 a 18. Peru... 6 pCt. 22½ a 23. Mexico... 6 pCt. 24 a 25. Columbia 2e L. 6 pCt. 76½ a 77. Denemarken... 3 pCt. 76½ a 77.

De handel in Engelsche Fondsen was heden niet beduidend, en in dierzelver prijzen gewie bijzonere variatie. Van vreemde Fondsen bleven Hollandische op het einde der beurs iets meer gewild; Spaansche gingen daarentegen iets in prijs terug; overige onveranderd.

PARIS, 26 September.

Inscr. op ult. 5 pCt. 109.15. Spanj. Ardoins 5 pCt. 19½. Dito konstant 5 pCt. 109.05. Passie... 4½. Dito op ult. 3 pCt. 80.85. Napels, Falcon 5 pCt. 100. Dito konstant 3 pCt. 80.70. Haiti... fr. 360. Dito konstant 3 pCt. 2637.50. Bank bij Lafitte fr. 1112.50.

Vóór de beurs waren 3 pCt. Fransche Fondsen tot 80.40 gedaald; ter beurse openden dezelve op 80.50; na eenigen tijd dien koers aangehouden geweest te zijn, herstelden zich dezelve, en blijven 80.65 a 70. 5 pCt. waren gehaald tot 108.85, doch blijven mede weder williger 109.15. Men zeide, dat de prins Lodewijk Napoleon zijne paspoorten gevraagd had, om zich naar Engeland te begeven, ten einde op deze wijze aan het verschil tusschen Frankrijk en Zwitserland een einde te maken. Ook schijnt men te gelooven, dat indien het verschil met Zwitserland geschikt wordt, de daling, sedurende prijsverbettering zal gevolgd worden. De aandacht geheel op de Fransche Fondsen gevestigd zijnde, ging er in overige weinig om. Aand. poortweg waren meer aangehouden; Ardoins prijshoudend. Na de beurs: pCt. 80.67½. Wisselk. Amst. 1½ m 57½, 3 m 57½.

ANTWERPEN, 27 September.

Metaliek... 5 pCt. 107½. Ardoins... 5 pCt. 177. Partiaalloten... f. 487. Uitgestelde... 5 pCt. 51. Loten fl. 500... 760. Napels, Falcon 5 pCt. 83½. Pol. Lot. fl. 500... 137½. Denemarken... 3 pCt. 75½. Dito 300... 117½. Pruis. Loten... 117. Nassau Loten... 22½. Tavoliere... 3½ pCt. 39½. Darmst. Loten... 23½.

De koers der Ardoins van Parijs onveranderd komende, openden dezelve op 177½, stegen, ten gevolge van eenige inkoop, tot 18, doch toen de koers van Londen van den 26sten bekend was, ging dezelve weder terug tot 177½, en blijft ten 3 ure 177½ koers op morgen, en papier op ult.; de affaire was niet belangrijk. Premie 1 m 17½ d. 1, en 18½ d. 1. Van Braziliaans is een klein postje, a 80½, verhandeld. Aandeelen in de Bank voor de Volksvrij 103.

BRUSSEL, 27 September.

3 ure: Ardoins waren heden, bij weinig handel, 17½ a 18, en blijven 17½ koers.

FRANKFORT A/M, 26 September.

Metaliek... 5 pCt. 108½. Pol. Lot. fl. 500... 77½. Dito 3 pCt. 78½. Dito 300... 68½. Bank-Actien... f. 1725. Holla... 2½ pCt. 53. Loten fl. 500... 126½. Syndic... 4½ pCt. 93½. Darmst. Lot... 62. Dito 3½ pCt. 77½. N. dito 23½. Spanj. Ard... 5 pCt. 71. Nassau Loten... 22½. Portugal... 3 pCt. 18½. Pruis. Loten... 66½. Taunusbahn... f. 274.

Ten gevolge van de hoogere Amsterdamse koersen, was in Integralen de handel weder zeer levendig, en hebben zij zich op nieuw ½ in prijs verhoogd; vóór de beurs klom de koers tot 53½, doch blijft ten slotte 53. In Oostenrijksche Fondsen was de affaire niet belangrijk; Bank-Actien waren iets hooger; Loten a fl. 500 daarentegen iets meer aangehouden.

HAMBURG, 25 September.

Metaliek... 5 pCt. 108½. Pol. Lot. fl. 500... 153½. Dito 2 pCt. 79½. Dito 300... 132½. Loten fl. 500... 127½. Pruisen Loten... 133½. Bank-Actien... f. 1438. Denemarken... 3 pCt. 72½. Rusl. Hamb... 5 pCt. 103½. Holland... 2½ pCt. 62½. Dito te Lond... 5 pCt. 108½. Dito 1831en33 5 pCt. 97½. Dito 5 pCt. 100.

Wisselk. Amst. k. 35.75, 2/m 35.85. Parijs 2/m 189. Londen 2/m 13.7½. Petersburg 2/m 9½. Berlijn 2/m 152½. Weenen 6/w 149½. Riga 15 Sept. Wisselk. Amst. 3/m 55½. Hamburg 3/m 97½. Londen 3/m 10½.

WISSELKOERSEN. 28 Sept. 1838.

Londen kort 12.12½. Papier. Hamburg kort 36½. Papier. 2/m 12.05. 2/m 35½.

AFLOOP der Veiling, van 1,361 kisten Java INDIGO, gehouden door de Nederlandsche Handel-Maatschappij, te AMSTERDAM. Op Vrijdag den 28 September 1838.

A. Gemeen grof ongelijk en zwart... f. 2.10 a f. 2.75. B. Hard bruin en glimmend geveurd... 2.25 - 3.20. C. Bleek grof violet gemeeld... 2.40 - 3.60. D. Beng. breuk, fijn rood en bruin violet... 3.50 - 4.20. E. Java breuk, zacht en dof violet ongelijk... 3.20 - 4.20. F. Beng. breuk, fijn violet zacht aan den roode... 3.75 - 4.60. G. Java br. goed zacht viol. aan den blauwe iets flets en ong... 4.10 - 4.50. H. Beng. breuk, zacht donker violet aan den blauwe... 4.40 - 5.20. Alles verkocht.

GRANENMARKT. 28 September.

Ter verzinging en ter speculatie werd als onderstaande de Tarwe in Entrepôt gekocht: 128 @ mooie bonte Poolse f. 340; 126 @ dito f. 325; 127, 132 @ Rostokker f. 325, 339 in Entrepôt; 127 @ bonte Poolse f. 340; 125 @ geringe dito f. 324; 124, 128 @ Zeeuwse f. 325, 330; 128 @ Rostokker f. 320 in consumtie.

Rogge prijshoudend: 122 @ Oostvriessche f. 222; 117 @ n. Overijsselsche f. 195.

Garst en Haver in één doen: 97 @ n. Vriessche Winter f. 120; 88 @ jarige dikke Haver f. 94.

Koetsaad disp. 9 Vals dadelijk Lev. 75½. Zeeuwse Zomertand 24½. In publieke veiling: Dantziger f. 393, 399.

Op Vrijdag disp. In publieke veiling: 107 @ Koningsb. f. 7½, 7½ per mnd. Raapb. Ordinair f. 45½. Vliegend f. 44½ a 44½. Po. Oct. f. 44½ a 44. Po. Nov. f. 45 a 44½. Po. Dec. f. 45½ a 44½. Po. Mei 1839. f. 42½ a 42. Lijnhoef Ordinair f. 32½. Vliegend f. 31½ a 31. Po. Oct. f. 31 a 30½. Lijnhoef Ordinair f. 44.

Raapkoeken pr. 1,040 st. f. 65 a 72. — Lijnkoeken pr. 104 st. f. 7½ a 9.

Heden zijn in publieke veiling geveild: circa 1,130 Lt. Rogge en 180 Lt. Haver, en tot onderstaande prijzen genoegzaam alles verkocht.

No. 1 tot 10, 297 Lt. Pruisische Rogge van f. 200 tot f. 216; No. 11, 45 Lt. Riga f. 196; No. 12 en 13, 54 Lt. Archangel f. 198 en f. 196; No. 14 tot 16, 122 Lt. gedroogde, van f. 190 tot f. 198; No. 17, 38 Lt. nieuwe Riga, 118, 119 @ f. 204; No. 18, 39½ Lt., 118, 119 @ f. 205; No. 19, 25 Lt., 118 @ f. 205; No. 20, 25 Lt., 118 @ f. 205; No. 21, 36 Lt., 118, 119 @ f. 205; No. 22, 24 Lt., 118, 117 @ f. 201; No. 23, 30 Lt., 117, 118 @ f. 205; No. 24, 34½ Lt., 117 @ f. 205; No. 25, 43 Lt., 117 @ f. 203; No. 26, 42 Lt., 117 @ f. 201; No. 27, 25½ Lt., 118, 117 @ f. 200; No. 28, 25 Lt., 116 @ f. 200; No. 29, 39½ Lt., 116, 117 @ f. 200; No. 30, 20 Lt. Odessa, 119 @ f. 196; No. 31, 30 Lt. Overijsselsche, 119, 120 @ f. 203. A, 10 Lt. Pruisische, 109 @ f. 181.

De Haver: No. 1 tot 11, van f. 70 tot f. 95.

SCHEEPVAART EN HANDEL.

Schepen in Lading.

AMSTERDAM.

Naar SURINAME, het tweed. gek. barkschip *Sophia Cecilia*, Kap. J. C. Radeoff, van Amsterdam. Adres bij B. D. Bosscher.

Scheepstijdingen.

Aangaande het door zeeroovers aangevallen schip Hendrika Elisabeth, Kap. Riedijk, zie onzer laatste voorgaande, deelen wij nog het volgende mede: Den 1 Sept. N. O. van het Eil. Seio, bij sijl weér, werd de HOLL. Brik Hendrika Elisabeth, Kap. Riedijk, van Rotterdam naar Smirna l. v. Triest, gepraaid door een roei-vaartuig met 2 man bemand, en aangevraagd om water; nauwelijks echter was hetzelve de Frik genaderd, toen zich eene menigte zwaar gewapende manschappen vertoonden, welke op de equipage vuur gaven, drie matrozen kwetste en in het ruim opsloten; vervolgens dwongen zij Kapitein Riedijk hun al het geld, dat hij aan boord had, te geven, en had er vervolgens eene algehele plundering plaats. In den namiddag dwongen de roovers den Kapitein, met het schip en de hem vier overgebleven matrozen, koers naar de kust van Ipsara te stellen, alwaar hetzelve tegen zons-ondergang aankwam; de roovers sloten vervolgens de matrozen in het ruim op, bonden den Kapitein, en sleepten hem in de kajuit, waarop zij, na alvorens om het schip te doen zinken, het op onderscheiden plaatsen doorboorden, en daarna verlieten. Het gekluide der equipage echter, door eene opening bij de groote mast, welke in de kajuit uitkwam, te ontsnappen en den Kapitein van zijne boeien te ontslaan, waarna zij, daar het water reeds tot aan het dek stond, met de hun eenig overgebleven sleep, het schip verlieten, na hetzelve 2 mijlen van land te hebben zien zinken, en den 3 Sept. te Smirna aankwamen. Nog wordt van Smirna gemeld, dat de schipen Bougainville en Montecuculi dwongen van Ourlac waren afgezonden, om de roovers te volgen, en was door de regering besloten, een fregat geregeld op de hoogte van Ipsara te doen kruisen.

BINNENGEKOMEN.

TEXEL 27 Sept. O. Z. O. — J. Crookwell, Andacious, Ipswich. J. Potter, Harbinger, Sunderland. H. L. Roelofsma, Hillech. Geertruida, Petersb. VIE en TERSCHELLING. Niets.

HELVOET 27 Sept. O. Z. O. — Gisteren nog: A. Plug, Prinses Marianne, Batavia. A. Perrons, la Paix, Matanzas; ligt guarantee op de reede. W. Rissdell, Apollo, Londen. J. Green, Sylphus, Sunderland. J. Ebbin, Lord Teignmouth, dito. H. Burn, Velutary, dito. P. Bruns, Jacob Philip, Riga.

De schepen Romakus, J. W. de Vries, en Marica, J. Beckman, v. Trinidad, en Cuba, zijn van de gisteren uitgekomen.

ERIELE 27 Sept. O. Z. O. — W. Korwood, Columbus (S), Londen.

Gisteren nog: L. Rozier, Dutquenois (S), Duinkerken. N. Hendriks, Habbert Cornelis, Riga.

